

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši števil. 178. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Strnad — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša obznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat zmanjšan popust. — Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se na vračajo.

Program liberalcev za volitve.

Po zobeh se tolčejo kranjski liberalci. Dve reči imajo liberalci, s katerima hočejo, kakor pravijo v svojih glasilih, agitirati pri prihodnjih volitvah proti S. L. S. Najprej hočejo iti v boj za splošno in enako volilno pravico. Ali ravno liberalna stranka je bila pač doslej najhujša nasprotnica splošne in enake volilne pravice. Da je toliko tisoč novih volilcev dobilo pravico voliti, da se je odpravil cenzus osem kron in da ima sedaj vsak, če plačuje le par fickov davka, volilno pravico, to je zasluga S. L. S. Liberalci so se temu razširjenju volilne pravice odločno upirali, ker so čisto pravilno že naprej čutili, da jim bo to prineslo poraz. Ako liberalci sedaj govorijo, da hočejo storjeno napako popraviti, je to jako hinavski izgovor. V resnici iščejo liberalci zaslombo svoji stranki med nižjim ljudstvom le z ozirom na to, da tudi socialno demokracijo k svoji stranki prištevajo. Kako se pa mestni škriči in rudeči bratci v enem košu skupaj počutijo in koliko časa bo ta vzajemnost trajala ter kaj jo vsaj deloma še pokoncu drži, o tem danes ne bomo razpravljali.

Prav zanimiva je pa tudi druga točka liberalnega programa za bodoče volitve, namreč boj proti c. kr. kranjski deželni vladi. Tu se jim ne gre za to, da se pri deželni vladi preveč nemškutari, kajti o tem smo si vsi edini, ker dobro vemo, kakšna burja piše od Dunaja in Berlina. Važno je le to, da liberalci psujejo deželno vladu zaradi tega, ker slutijo, da se ne bo hotela ob volitvah postaviti na njihovo stran, kakor je bilo nekaj v navadi. Ostri in precej osorni napadi na vladu bodo tedaj v liberalnih časnikih na dnevnem redu. Kako se bodo pri tem počutili c. kr. uradniki in s kakšnim zanimanjem bodo poslušali na shodih psovke liberalcev na vladu, to je njihova stvar. Pripomnimo samo to, da so ravno liberalci tisti, ki se oklepajo načela: „Vlada mora biti samo eksekutiva volje ljudstva.“ Volja ljudstva se pri nas kaže pri volitvah, kjer je ljudstvo po velikanski večini v taboru S. L. S.

Ako je tedaj vlada eksekutiva volje ljudstva, je čisto pravilno, da se vlada opira na tisto stranko, ki ima v deželi velikansko večino. Pri tej eksekutivi sodelujejo c. kr. uradniki in je gotovo le pravilno, ako se uradniki ne postavljajo v nasprotje z voljo ljudstva in zastopniki ljudstva. Teh zastopnikov uradniki včasih tudi potrebujejo za svoje težnje. Po nekaterih mestih so uradniki, ki želijo priti v višji plačilni razred, s svojimi prošnjami vedno odbiti. Nič čudnega! Imajo pač šibke podporiteljce svojih teženj v poslancih, katere volijo. Bo treba nekoliko izpremembe, ker se po starih kolovozih ne pride nikamor.

Pouk o volitvah za kranjski deželni zbor.

1. Volilski imeniki.

Volilske imenike za splošni volilski razred in volilski razred kmetskih občin oziroma mest in trgov sestavijo župani po krajevnih občinah.

V ta namen dobe župani od c. kr. okrajnih glavarstev vse potrebne tiskovine. Sestaviti je dvoje vrst volilnih imenikov, eno za splošni volilski razred, drugo pa za volilski razred kmetskih občin oziroma mest in trgov.

Pri sestavljanju volilskih imenikov za volilski razred kmetskih občin kakor tudi mest in trgov je vzeti za podlago imenike občinskih volilcev, ki so bili pri zadnji volitvi občinskega zastopa veljavno popravljeni.

V tem volilskem razredu volijo namreč vsi samoupravni avstrijski državljani moškega spola, ki so dopolnili 24. leto starosti, niso niti izvzeti niti izključeni od volilne pravice in imajo po občinskem redu pravico voliti občinski zastop v prvem ali drugem razredu brez ozira na njihov davek (četudi plačujejo samo par vinarjev dokladam podvrženega davka), od onih pa, ki imajo pravico voliti občinski zastop v tretjem razredu — samo tisti, ki plačujejo vsaj 8 kron državnega direktnega davka. Pri volilcih v volilskem razredu kmetskih občin kakor tudi mest in trgov, se ni ozirati na njihovo redno stanovišče; če so torej

vpisani v imeniku občinskih volilcev, imajo pravico voliti v volilskem razredu kmetskih občin oziroma mest in trgov, četudi zunaj občine stanujejo.

Iz imenikov občinskih volilcev je torej črtati:

1. ženske osebe;
2. juridične osebe (družbe, društva, korporacije, zavode itd.);

3. osebe, ki so občani tudi drugih občin na Kranjskem in imajo v kaki izmed teh drugih občin svoje redno stanovišče, odnosno če nimajo nikjer na Kranjskem rednega stanovišča, pa plačujejo v kaki drugi občini na Kranjskem več direktnega davka;

4. iz tretjega razreda vse one, ki plačujejo manj kot 8 kron direktnega davka;

5. slednji je črtati vse one, ki so od zadnjih občinskih volitev zgubili volilno pravico, nasprotno pa na novo vpisati vse one, ki so volilno pravico ta čas pridobili.

V imenik volilcev splošnega volilskega razreda je sprejeti vsako osebo moškega spola, ki je spolnila 24. leto svoje dobe, ki ima avstrijsko državljanstvo, ni niti izvzeta, niti izključena od volilne pravice — kakor kasneje navedeno, — in ima v občini na dan, ko se razpiše volitev, vsaj eno leto svoje stanovišče. Na davek, ki ga morda plačuje, se ni ozirati v tem volilskem razredu.

2. Volilna pravica.

Splošni predpogoji za aktivno volilno pravico v vse te volilske razrede so:

1. Avstrijsko državljanstvo.
2. Samopravnost. Izvzeti so torej vsi, ki so pod očetovsko ali varuško oblastjo ali pa pod kuratelo.
3. Moški spol.
4. Dopolnjeno 24. leto starosti.

Izvzeti od volilne pravice so: Aktivno službojoči častniki, vojaški duhovniki, gažisti brez činovnega razreda, moštvo oborožene sile, oziroma orožništva. Aktivno službojoči uradniki oborožene sile lahko volijo, pa ne morejo biti voljeni.

PODLISTEK.

Nabal.

(Problem.) — Spisal I. Mohorov. (Dalje.)

„Pomenjeni so! Stara bi vzela Jernejca, dekle bi denar pobralo, in fant bi se čez noč oženil.“ In zasmejal se je. „Zlodja, če bi se bali ne, če bi se ne!“ „Ali previden moram vendarle biti!“ je pristavil, in se domislil, da ga kdo čuje. In si je s kučmo usta zamašil in poslušal bolestno napeto. Tiho vse. Sami v jesenu, ki je širil svoje veje nad lopo, je zdajpadaj zašumelo. Sneg je zdrknil in veja je udarila ob vejo. Daleč nekje je lajal pes, od nekod je bilo čuti glas kraguljčkov. V daljavi je šumela komaj slišno Sava. Zaprl je oči in poslušal sam vase. Čutil je utripanje srca. In ko je z zaprtimi očmi ležal nepremičen, se mu je zdelo, da gleda beli dan, in čudovito svetlo da sije solnce. Ne le obrazov, notri v dno srca vidi ljudem, vidi njih misli, njih neizrečene besede. In je mislil z veselo razposajenostjo:

„Glej ga no, Tomažka, kako ihto ima name. Zavdal bi mi, pa se šleva oblasti boji. Šleva, ki se ustí, da sem mu mejniki premaknil. Kakor ne bi vedel, da je nalašč s črtalom vanj zadeval in ga potiskal v moje. Če ga je on, zakaj ga ne bi jaz nazaj!“

In blaznostrahoma se je hihotal:

„Šleva Tomažek, ki misli, da ne vem, kaj misli!“

„In Štampihar je prav tak,“ je videl dalje, „Štampihar! Da sem mu tri butare vzel pa jih položil na svoje! Lepa je ta! Mari jih ni il prej vzel z mojega. Opolnoči, ne ob treh zjutraj! Saj je vso travo razhodil!“

In z roko je zamahnil pred se in bulil v temo in skoro ihtel:

„Pa tega ne pustim! Tega ne smejo misliti. Nobeden ne sme, ne Vodir, ne Bajželj, ne drugi. Pa vendar mislijo. Še fajmošter mislijo. „O naj le gledajo v stran, jaz vem, ravno mene mislijo,“ je nagovarjal, ko da stoje župnik pred njim, „mene mislijo. Pa to je grdo, vejo, grdo, s prižnice tako na človeka gledati in ga zavidati!“ —

V tihí noči se je razlegel razposajen, mladeniški glas, in se bolj in bolj bližal. Sojec je prepoznal po glasu sina. Nehote je posluhnil. Kakor čudežno so izginili temni spomini in nepopisno lepo je vstalo pred njim polje. Oh, ajda! Do pasu. Bog te obvari, oh, ajda! Pa čebelice. Roje, roje, da brni ko zvon: zum, zum, zum. Oj ajda!

„Moje dekle jo žanje, jo srček boli, ...“

Pesem je utihnila pred hišo. Zamolke stopinje so vtonile, hišna vrata so zaškripala. In zopet

mir. V dalji šumi Sava, tako rahlo, tako daleč. In stavec ne spi. Gleda in vidi strahove, ki jih ni, ki jih ni bilo.

„Ali pa so morda bili, so bili?“

„*“

In je čital tiho, sam zase:

„Ko je pa Abigaila Davida ugledala, je hitela in z osla stopila, in pred Davidam na svoj obraz padla, in se do tal poklonila, in mu k nogam padla in je rekla: Moj gospod, nad menoj bodi ta hudobija! prosim, naj govori tvoja dekla na tvoja ušesa, in poslušaj besede svoje služabnice. Prosim, ne glej gospod in kralj na tega hudobniga moža Nabala; zakaj po svojem imenu je norec in norost je v njem.“

Sunkoma je dvignil glavo. Z oči v oči mu je gledala žena, ob strani ji je stala hči, in Lipe je stal ob peči s pipo v ustih.

Stresel se je, ko da so ga zalotili sredi zločina. „Kaj mi hočete?“ se mu je izvillo hripavo iz grla.

Preplašeni ste strmeli žena in hči vanj. Lipe pa je pristopil, potegnil knjigo k sebi:

„To bi le rad vedel, kaj toliko berete!“

Sojec je onemogel omamiti na klop. Sin pa je čital slovkovaje:

„... ne glej gospod in kralj na tega hudobniga moža Nabala; zakaj po svojem imenu je norec in norost je v njem.“

Izključene od volilske pravice so osebe, ki so bile obsojene na kazen radi kakega hudodelstva ali pa prestopka po tatvini, nezvestobi, ali po deležnosti teh prestopkov, ali vsled goljufije. Razen tega so izključeni tudi oni, ki so bili kaznovani zaradi prestopka zakona z dne 26. januarja 1907, drž. zakona št. 18, v varstvo volilne svobode v državni ali deželni zbor, ako še ni poteklo že 6 let od dneva prestane kazni.

Volilci smejo svojo volilno pravico v vseh navedenih volilskih razredih spolnjevati samo osebno, tedaj ne po pooblaščenca. Kdor ima volilsko pravico v volilskem razredu mest in trgov, ne sme voliti v volilskem razredu kmetijskih občin.

Občan več občin izvršuje svojo volilsko pravico samo v občini svojega rednega stanovišča — pa tam, kjer plačuje največ direktnega davka. Volilna pravica v volilskih razredih mest in trgov ter kmetijskih občin ne izključuje volilne pravice v splošnem volilskem razredu, to je, kdor voli v volilskem razredu kmetijskih občin oziroma mest in trgov, voli tudi v splošnem volilskem razredu.

Zoper volilske imenike smejo tisti, ki imajo pravico voliti v dotični volilni skupini, pri županu ustno ali pismeno vlagati ugovore o tem, da so se v volilski imenik vpisale osebe, ki nimajo pravice, ali da so se iz njega izpuštile take osebe, ki imajo pravico voliti. Župan mora v treh dneh ugovore predložiti c. kr. okrajnemu glavarstvu v rešitev.

Reklamacijska doba bo trajala osem dni. Vsak volilec naj se potruži, da pride v volilni imenik. Ko poteče omenjena doba, se ne bo mogel nihče več pritožiti. Kdor bo v imeniku zapisan, bo volil, kdor ne bo zapisan, ne bo volil. Pazi naj se tudi na to, če je volilčevo ime pravilno zapisano in kje da bode volilni imenik razgrnjen. Na odlok, ki pride od glavarstva, se lahko pri glavarstvu tekom treh dni predloži pritožba na deželno vlado. Reklamira lahko vsak volilec druge, ki spadajo v isto volilno skupino v istem okraju, n. pr. kmečki skupini. Isto velja tudi za splošno skupino, ki bo volila dne prvega decembra. V tej skupini ima volilno pravico vsak samoupravni moški državljani, ki je izpolnil 24. leto starosti in stanuje v občini vsaj eno leto. Volilni okraji so za volitev v splošni skupini tako razdeljeni, kakor pri državnozbornih volitvah. Zato bode n. pr. tržiški okraj v tej skupini volil z radovljiškim okrajem, v kmečki skupini pa s kranjskim okrajem skupaj.

DOPISI.

V Šenčurju pri Kranju otvoril v nedeljo 26. oktobra gostilno na „Jami“ dobro znani in spoštovani gostilničar Ivan iz Srednjevasi. Točil bo pristna naravna vina, o katerih je marsikomu znano, da so res dobra. Cene jedij in pijače ne bodo pretirane. Vsem okoličanom, zlasti izletnikom iz Kranja, se nova gostilna kar najtopleje priporoča. Dolgo časa se je nasprotovalo od gotove strani, da bi se koncesija Ivanu podelila, a danes so vsi tisti prijazni in naklo-

„Lipe, kaj bereš!“ je kriknila mati. Sojec pa se je dvignil izza mize in se blaznočudno smejal:

„Zdaj ste me ujeli, zdaj! Pa vsega ne izveste. O ne, vsega nikoli.“ In krohotaje je šel iz izbe na seno. Bilo je ob desetih zvečer. Pa niso šli spat. Drug za drugim so se vrstili in hodili pazit, da li je na senu. Proti jutru že, ko je spanec najhuji, ste hči in mati legle. Lipe je rekel, da bo bedel. In je sedel k oknu. In glej, ko je gledal skozi okno, mu je prišlo v srce ko otožnost in bridkost in hrepenenje. Komaj je zaslutil na nebu nekaj prve, najbolj prve zarje. In je zastrmel doli na vas na dremotne hiše, svetle strehe za belim drevjem, in je iskal okna, z rdečo zaveso zagrnjenega, in mu je ihtelo srce:

„O Meika, kako bi bilo lepo, kako lepo. In ni še čas, ni še!“

In kakor opojnost mu je dahnilo mimo oči, in rahel spanec mu je za par hipov samo zabil meje mej onim, ki mu je že čas in še ni in tem jutrom, mrzlim, neprijaznim...

Planil je kvišku in skočil v lopo. Noge so se mu pošibile. Črevlji so ležali v senu, očeta pa ni bilo nikjer. Lipe je skočil v sneg in videl od bosih nog sledove in gaz v Ježe na Savo. Spustil se je zasledom, da mu je pot zalival čelo. Grmovje je sipalo nanj snega, da se mu je topil

njeni ljudje potrti, Ivan in mnogo drugih so pa veseli. Kam se bo neki zdaj rekuriralo, ko ni nikamor več pota? Pa menda vendar ne bodo nastopile „brihtne“ glave zoper slavno c. kr. trg. ministarstvo, ki je njih rekurz zavrnilo?

Iz Šenčurja. Izobraž. društvo v Šenčurju pri Kranju priredi v nedeljo 26. t. m. P. Bohinjca igro „Štampilhar“. Dejanje je zgodovinsko. Godi se koncem 18. stoletja deloma v Kranju, deloma na Brdu. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 60 vin., stojišča 30 v.

Iz Cerkljan. Shod, katerega je napravil naš bivši poslanec zadnje nedelje, je bil izvrstno obiskan in je ljudem prav ugajal. Gospod poslanec Jarc je v poljudni besedi razložil delo S. L. S. v deželnem zboru. Posebno pazno so možje poslušali govornika, ko je razkladal, kako so se liberalci posmodili. — Semanji dan sv. Uršule je bil v Cerkljah dobro obiskan. Posebno zadovoljni so bili kramarji. Na živinski trg je prišlo pa dosti kupca prešičev, ki so bili močno dragi. — Na pot v Ameriko se zopet pripravljajo nekateri mladi ljudje iz kranjske okolice. Nič se ni čuditi, ako gredo po zaslužek čez lužo iz revnih krajev, toda, da se izseljujejo iz okraja, ki jim nudi dosti kruha, in je najrodovitnejši v celi deželi, to je odveč. Naj zabeležim le en sam slučaj, katerega je slišal pisec teh vrstic, ki pa ni osamljen. Pride 18 letni fant k županu. Ta ga vpraša: „Ali nameravaš res iti v Ameriko, ko te oče ne pusti?“ A fant odvrne: „Denar imam že pripravljen in očeta za to vprašal ne bom!“ „Kaj pa poreko oblasti?“ ga vpraša župan, „ko nimaš od teh tudi nobenega dovoljenja?“ „Me prav nič ne skrbi in se zanje ne brigam.“ Oziraje se na take pojave, bi bilo pač umestno, da bi takim orožništvo nekoliko bolj posvetilo svojo pozornost. Znabiti bo vendar vlada kaj storila.

S Spodnjega Brnika. Leto se nagiblje h koncu. Kmetje smo pospravili svoje pridelke. Sedaj se menimo o tem, kakšna je bila letina. O letini se kmetje najraje pogovarjamo. Pšenica pri nas večinoma ni bila slaba, le tu in tam jo je črv uničil in se je videlo kakor bi bilo pogorelo. Oves je najbolje obrodil. Krompirja je tudi veliko. Proso je bilo le deloma lepo. Rži in ajde se je dobilo ravno za seme. Sledovi lanskih hroščev se še poznajo po gmajnah. Koliko hrastovega drevja je uničenega! Posebno pri mladih hrastih se pozna škoda, katero je naredil hrošč. Veliko sto hrastov je končan samo na enem posestvu. Pravijo da bi se lahko dobila podpora, ko bi nam kdo pomagal. Dobro bi bilo, ko bi se naš poslanec za to stvar zanimal, potem bi kaj dosegli.

Iz Radovljic. Naš okraj je potrdil za kandidata pri deželnozbornih volitvah bivša poslanka gospoda viteza Pogačnika in župnika Pibra. Ni dvoma, da bode izvoljena z velikansko večino.

Novice iz Jeseniške doline. Blagoslovljenje cerkvene hiše. V nedeljo, dne 19. t. m. se je vršilo na Koroški Beli blagoslovljenje cerkvene hiše. V slavnostnem govoru je opisal domači g. župnik velike težave, s katerimi se je bilo treba boriti pri zidanju, in je opozarjal na velik pomen imenovane hiše za celo župnijo. Nato je sledila tombola. — Nesreča. V tovarni na Savi je zlomilo pretekli teden roko delavcu Zadniku. — Shod. 18. t. m. so priredili socijalni demokratje na Savi svoj shod. Povabili so znane socijalno-demokratskega agitatorja Etbina Kristana iz Ljubljane, da jim je govoril o kranjskem deželnem zboru. Za glavno nalogo si je

za tilnikom in na razvnetem obrazu. Vse bliže je šumela Sava.

„Oče!“

Ni glasu. Jata vranov onstran Save se je dvignila v meglo.

„Oče! Za božje ime!“

Z nogo se je zapletel v nekaj mehkega in se pripognil. Bil je očetov jopič.

„Jezus, Marija!“ je zastokal fant in se začel tresti. Sunkoma je dvignil obleko. In glej, tedaj je odletel iz jopiča zamazan, kdove, kako star pismeni ovitek. Mrzlično je razgrnil fant list in je čital!

„Tone! Sem slišal od Jernačevega, ki je danes prišel v San Francisco, da misliš tožiti Smrekarja za 300 gld. Jaz pa pravim, Tone, nikari. Ali ne veš, da sem bil priča. Če Smrekar ne ve več, pa jaz vem in ti to pismo pišem, da boš vedel, če si pozabil, ča te je Smrekar že plačal. Zdaj veš. Tožiti pa nikari! Tvoj stari prijatelj Jaka Basaj.“

Fantu so zaklecala kolena.

„Lipe, kaj je?“ mu je privihrala mati naproti. Strmel je vanjo, ko da je ni videl še nikoli.

Ko je v tretjič prašala, je rekel:

„Nabal!“

stavił govornik, da prepriča svoje zadrage o „zavoženem deželnem gospodarstvu klerikalne stranke“. Zato je govoril o Završnici, ki bo po sodbi „izvrstnega inženirja“ Štebija popolnoma zanič, o „dr. Kreku“, o „Ljudski posojilnici“, o „inteligentni dami Theimer“ itd. Na koncu govora je pozval vse, naj nobeden več ne voli klerikalnih poslancev. Kaj novega seveda s tem ni povedal.

POLITIČNI PREGLED.

Državni zbor je zopet pričel delovati, ako bode sploh kaj deloval. Rusini so sklenili, da nastopijo jako strogo proti vsakemu parlamentarnemu delu. Pojjska ljudska stranka je pa sklenila obstrukcijo proti malemu finančnemu načrtu. Govori se, da bode Stürgkh moral iti, da bode za njim nastopil Bienert in da bode v kratkem razpuščen državni zbor.

Srbija in Albanija. Srbska vlada je naznanila, da bode tekom 14 dni izpraznila zasedene dele Albanije, želi pa imeti garancijo, katero naj potrdi tudi Avstro-Ogrska, da Albanci ne bodo več pohajali ropat na srbsko ozemlje. Svojih čet Srbija noče razorožiti, dokler se ne napravi v Albaniji red. Ta red hoče napraviti v Albaniji Essad paša, ki se ponuja velevlastim kot vladar. Srbija utegne kot odškodnino, da bo izpraznila Albanijo, dobiti ob meji nekaj krajev. Avstro-Ogrska pa gleda Srbiji na prste. Grof Berchtold je sporočil, da bo dal natanko poizvedovati, kako bodo srbske čete zapuščale Albanijo.

Bolgari v Trakiji. Bolgarska armada zaseda one dele Zahodne Trakije, katere je odstopila Bolgariji Turčija. Pobegli Turki se vračajo na svoja posestva in kaže se, da se bode to zasedanje vršilo brez prelivanja krvi.

Svoboda na Ogrskem. Ogrska vlada prepoveduje Slovakom, ki hočejo braniti svoje narodne pravice, vsako shajanje. Te dni se je zbralo na neki gorski planoti na shod nad 2000 kmetov. Za shod so izvedeli orožniki in so kmete razgnali, nekaj jih pa aretirali. Obtoženi bodo rovanja proti madžarski narodnosti, oziroma ogrski državi.

Pri Lipskem se je dne 18. oktobra slovesno praznovala 100letnica bitke, v kateri je bil poražen Napoleon. V navzočnosti nemškega cesarja Viljema, avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, ruskega velikega kneza Cirila, saškega kralja, nemških zveznih knezov in vojaških deputacij se je z velikimi slavnostmi odkril spomenik narodov v stoletni spomin bitke in je bila posvečena ruska pravoslavna cerkev, kamor so prenesli kosti pred sto leti padlih ruskih častnikov. V cerkvi je bila zahvalnica, pri kateri so ruski pevci zapeli „Mnogaja ljeta“ ruskemu carju in navzočim vladarjem.

Ruski politiki na potovanju. Ruski zunanji minister Sazonov je obiskal v Berlinu državnega kancelarja, ki je Sazonovu v čast napravil večerjo in povabil tudi državnega tajnika Jagowa. Kokovcev je pa obiskal v Rimu italijanske ministre.

Krivičnost Nemcev. Na Dunaju v nižjeavstrijskem deželnem zboru se je sprejela postava, imenovana Koliskova, po kateri se na Nižjeavstrijskem ne bo smela ustanoviti nobena nemška šola, s čimur bodo udarjeni posebno Čehi. Dunajčani šuntajo tudi gornjeavstrijski, tirolski in predarlški deželni zbor, da naj napravijo enake postave.

Srbski škofje iz Nove Srbije se snidejo v Belgradu. Razpravljali bodo o cerkvenih zadevah in posebno o tem, kako bi se obnovil patrijarhat v Peču.

Nove škofije v Srbiji. Srbska vlada bo ustanovila v Novi Srbiji pet novih pravoslavnih škofij, namreč v Skoplju, Štipu, Bitolju, Ohridi in Prizrenu. V proračunu je določena tudi ustanovitev katoliške škofije v Prizrenu. Za Turke bo po imenovanih okrožnih mestih 11 muftijev in za žide trije rabinarji.

V Italiji bodo imeli prihodnjo nedeljo volitve za državni zbor in teden kasneje ožje volitve. Volilec je vsak Italijan, ki je 30 let star, če zna brati in pisati, ali pa, če je bil vojak, pa zadobi to pravico že z 21. letom. Dozdaj je bilo na Italijanskem tri milijone volilcev, odslej jih bo pa osem milijonov in med temi pet milijonov takih, ki ne znajo brati in pisati. Volilo se bo 508 poslancev. Med 1278 kandidati je 58 katoličanov, ki bodo nastopili samostojno, drugače bodo pa katoličani dali svoje glasove tistemu kandidatu, ki se bode zavezal, da ne bode nikdar glasoval za proticerkvene zakone. Kjer takega kandidata ne bo dobiti, se katoličani ne bodo smeli udeležiti volitve.

Katoličanstvo v Makedoniji. V veliki dvorani „Slovanske Besede“ v Sofiji se je dne 22. t. m. vršil javen shod, na katerem se je razpravljalo o združitvi makedonskih Bolgarov s katoliško cerkvijo. Več govornikov je z veliko vnemo govorilo za to združitve. Proti njej se je oglašil samo eden govornik, ki je povdarjal, da bi se Bolgari potem odtujili Rusiji. Posvetovanja se nadaljujejo.

Pojjski in ruski judje so izvalili kot agenti „Canadian-Pacifica“ na tisoče avstrijskih rekrutov in rezervistov v Ameriko. Trgovinski minister pl. Schuster je dovolil kanadski družbi koncesijo. Omenjene agente so zaprli, trgovin skemu ministru so pa odvzeli izseljevalne posle in jih dali notranjemu ministru. Govori se, da bo moral pl. Schuster odstopiti. Iz treh galiških armadnih zborov so agenti raznih paroplovnih družb v zadnjih desetih mesecih spravili iz Avstrije 170.000 vojaščini podvrženih mož, med njimi takih, ki še niso bili asentirani. V preiskavo pridejo agenti raznih paroplovnih družb. Dozdaj se že zaprli nad sto oseb.

Zakon o izseljevanju. Avstrijska vlada je sama prišla do prepričanja, da dosedanji zakoni o izseljevanju niso nič vredni. Da se je na tisoče Slovanov izseljevalo, to je bilo naši nemški vladi še ljubo, saj so Nemci še vedno dobivali doma precej dobrega kruha, ker uživajo povsod protekcije. Tudi ni skrbelo vlado pomanjkanje kmečkih delavcev. Ali izseljevanje se je začelo zadnja leta tako grozno širiti in odhajali so iz domovine mladi, čvrsti fantje v tolikem številu in na tako goljufiv način, da je začelo nastajati vprašanje: Kdo bo pa pri nas puško nosil? To vprašanje je začelo vlado resno skrbeti in zato je sama te dni predložila v državni zbornici načrt zakona o izseljevanju. Vlada obeta, da hoče za četi ceniti delavsko moč, ali vsaj tistim, ki se izselijo, iti na roko, da ne bodo padli v roke sleparjem in tudi v tujini dobili pravno varstvo, sploh pa se hoče z delavskimi posredovalnicami mladim ljudem pomagati, da bodo dobivali dela v domovini. Prepovedalo se bo, nabirati delavce za Ameriko, agentom, ki naše delavstvo izpeljavajo, se bodo bolj ovire delale, tistim, ki se bodo hoteli vrniti, se bo pa vrnilen olajšala.

Na Portugalskem imajo zopet upor. Zveza med Lizbono in Portom je prekinjena. V Viani se je upri peti topniški polk. Zarotniki so se hoteli polastiti telefona in brzojava ter razdreti železniško progo. Načrt je bil izdan vladi in vojaki so upornike ukrotili.

NOVIČAR.

Pozor! V deželnozbornsko volilno listino se morejo vpisati vsi občinski volilci prvega in drugega volilnega razreda, če tudi ne plačujejo osem kron davka, ampak le par vinarjev. Cenzus osem kron pride v poštev le pri volilcih za občino v tretjem volilnem razredu.

Volilci mest, bodite čuječi! „Slovenski Narod“ spoštuje one od cesarja potrjene zakone, ki veljajo za Bosno, nočejo pa spoštovati teh, ki veljajo za Kranjsko. Volilno pravico v skupini mest in trgov imajo tisti posestniki, ki imajo pravico voliti v mestih pri občinskih volitvah v prvem ali drugem razredu, in sicer če le količkaj davka plačujejo v dotični mestni občini. „Slovenski Narod“ pa debelo tiskano razglašča pouk, da naj se po vseh mestih in trgih izreklamirajo vsi volilci iz vasi, ki spadajo k mestni ali trški skupini. „Slovenski Narod“ dobro ve, da ni nobeno okrajno glavarstvo tako nevedno, da bi takemu nepostavnemu izreklamiranju ustreglo. Najbrž hoče le dati mestnim in trškim županom migljaj, da naj kmečkih volilcev ne devajo v volilni imenik. Zato je treba od naše strani vse pozornosti in poskrbeti pravočasno za to, da bodo volilni imeniki po mestih in trgih pravilno sestavljeni in kmečki volilci vreklamirani.

Hinavščina liberalcev in socijalnih demokratov presega vse meje. V kranjskem deželnem zboru je zahteval vodja liberalcev dr. Tavčar izboljšanje učiteljskih plač z novim letom. Vedel je dobro, da za sedaj, dokler se ne dobi pokritje, ni mogoče ustreči tej opravičljivi zahtevi. Ko je finančni odsek takoj nato razpravljal o dr. Tavčarjevem predlogu, ni bilo nobenega liberalnega poslanca pri odsekovni seji. S tem so pokazali liberalci, kako malo so jim v resnici mar učitelji, samo da farbajo svoje bralce, pa so zadovoljni. — Prav taki so rdečkarji. V štajerskem deželnem zboru se je sklenilo povišati davek na pivo, da se izboljšajo plače ondotnim učiteljem. In tisti socijalni demokratje, ki se po svojem časopisju vedno poganjajo za učitelje, niso samo glasovali proti temu predlogu, temveč so ga celo — obstruirali. Takih nesramnih, hinavskih strank, kakoršni sta liberalna in rdečkarška stranka, ni kmalu dobiti. Noben pošten človek ne more oddati svojega glasu pri prihodnji deželnozbornski volitvi kandidatu teh dveh strank, ki sta si sedaj v objemu in hočeta tudi pri teh volitvah oslepariti volilce za glasove.

Socijalnodemokratsko maščevanje. Ker so socijalisti pretekli teden pri državnozbornski volitvi z brezverskim kandidatom Elderschem propadli, so se maščevali nad krščanskimi socijalci, ki so zmagali, s tem, da so pobili mnogo oken na električni železnici. Lepa stranka je stranka rdečkarjev!

Spomin na slovensko-nemško zvezo je osvežil te dni „Grazer Tagblatt“ s člankom, o katerem je solzavo pripovedoval, da so bili za Nemce dnevi sedmerih debelih krav oni srečni časi, ko so imeli zvezo nemški veleposestniki s slovenskimi liberalci v kranjskem deželnem zboru

in odboru. Sedaj je pa nastopil po mnenju „Grazer Tagblatt“ za Nemce čas sedmerih suhih krav, kajti ti preklicani slovenski klerikalci, ki imajo sami večino v deželnem zboru, povsod pritiskajo Nemce na steno. Vsled tega so Nemci izgubili vso veljavo na deželi, izgubili Tržič, izgubili podporo nemškemu gledališču in dvojezične ulične napise v Ljubljani, pri kranjskih deželnih uradih se je pa razširilo slovensko uradovanje itd. Dejanja govore! Liberalci se sicer bahajo s svojo absolutno narodnostjo, v resnici so pa hinavci, ker škodujejo naši narodnosti, kadar pridejo do moči. Taki škodljivci slovenskega naroda so bili liberalci pred šestimi leti, ko so imeli moč v deželnem zboru vsled zveze z Nemci.

Oslovski most. Nekdaj so bili učitelji na Kranjskem dobri, krščanski ljudje. Rajni Praprotnik — Bog mu daj dobro! Takšno je bilo tudi njihovo glasilno „Učiteljski Tovariš“. Ko so začeli učitelji lezti v brezverstvo, je tudi „Učit. Tovariš“ dobil drugo smer. Padal je vedno globokeje proti brezverstvu. Krščanski učitelji so začeli zapuščati bogotaje. Med onimi, ki so že l. 1896 spoznali pogubno smer liberalnih učiteljev, je bil dr. Krek. Prijel jih je s člankom: „Pons asinorum (Oslovski most)“ tako čvrsto, da prizadete še danes — po 17. letih — bole ušesa. Bole jih, poboljšati se pa nočejo, ampak še hodi po svoje vzore na oslovski most liberalne kulture. Te dni je „Slov. Narod“ v neki notici zopet omenil „Pons asinorum“ in onega, ki je učitelje bogotaje imenoval dolgošče, to je neumne. Če Boga taje, so res neumni. Kdo je prvi to rekel? V sv. pismu stoji: „Le neumnež pravi v svojem srcu, da ni Boga“. Gangl je hotel v deželnem zboru ta stavek potvorniti, pa mu niso pustili.

Nadškof Stadler bo po mnenju liberalnih listov moral odstopiti, ker je storil grozno hudo delstvo, da je neko polnoletno srbsko dekle, ki se je prostovoljno odpovedalo pravoslavni veri, sprejel v katoliško cerkev in s tem porušil temelj avstrijske države. Zagrebški listi pa poročajo, da postane nadškof Stadler v kratkem kardinal. Kako so liberalci katoličanom sovražni, se vidi iz tega, da ne morejo pritajiti veselja, če kdo izstopi iz katoliške cerkve. Zato povzdigujejo zakon, da zadošča priglasištev pri okrajnem glavarstvu ob prestopu iz katoliške cerkve v krivoverstvo ali brezverstvo, kot zakon, ki odgovarja svobodi vesti. Pri prestopu v katoičanstvo pa svobode vesti ne poznajo.

Društvo »Kranj« v Kranju uprizori na Vse Svete zvečer v „Ljudskem domu“ žaloigro „Mlinar in njegova hči“.

V ljubljanskem deželnem gledališču gostujejo te dni pevci hrvaške opere iz Zagreba z opero „Trovator“. Pevci imajo krasne glasove.

Demonstracija v Ljubljani. Ko je šla vojaška godba, povodom stoletnice bitke pri Lipskem, zadnji petek po ljubljanskih ulicah, so nastale demonstracije, vsled katerih nemški listi prinašajo dolge članke, polne napadov na Slovence. Bilo je več mladih oseb aretiranih. Povod nemirom so dali nemški mladiči, ki so „heilali“ pred godbo in izzivali Slovence. Slovenski mladeniči so pa tudi postali preveč predrzni in so zbadali policijo.

Morilec prijel. V Zagorju ob Savi so orožniki prijeli morilca Marije Krajnik v Zmincu. Ime mu je Janez Pivk, star je 20 let, delal je par dni v rudniku, doma je pa v Sovodnji pri Novi Oselci. Pivk je priznal svoj zločin.

Volilno gibanje. Gospod Josip Dular, ki je bil poslanec novomeškega, krškega in kostanjeviškega okraja, ne bode zaradi družinskih razmer več kandidiral.

Vodovod za občino Hrastje bo preskrbljeval z vodo vasi Čirčiče, Hrastje in Prebačevo s skupaj 530 prebivalci. Podaljšanje bo kranjskega vodovoda in bo dobival vodo iz kranjskega stolpnega rezervarja. Vodovod bo kmalu gotov. Odcep v Lajhu v Kranju ima 80 mm premera, potem se pa cev zoži pri Prebačevem na 60 mm. Vse cevje bo dolgo 5750 metrov, tlak bo znašal 5 do 8 atmosfer. Izlivk bo 13 in 8 napajalnih korit, za varnost proti ognju bo služilo 21 hidrantov. Proračun znaša 66.000 K. Država bo plačala 26.400 K, prebivalci 19.800 K in dežela tudi 19.800 K.

RAZNOTEROSTI.

Nesreče v zrakoplovstvu. Zrakoplovci še ne morejo priti do popolnosti svoje iznajdbe. Zato precej naglo polnijo mrliške knjige, odkar se je našlo zrakoplovstvo. Dne 17. t. m. je eksplodirala nemška vojaška zrakoplovna ladija „L. II.“ V njej je bilo več kapitanov, inženirjev in mašinstov, skupaj 30 oseb. Ko je prišel zrakoplov 300 m visoko, se je vnel in v trenutku je bil v plamenu. Vseh 30 oseb je priletelo silno opečnih na tla, nekateri mrtvi drugi so pa precej nato umrli. Od zrakoplova ni drugega ostalo, kakor nekaj razbeljenih žic. Ta zrakoplov je ravno hotel napraviti poizkusno vožnjo, ker ga je hotel grof Zeppelin prodati nemški državi. Od 21 Zepelinovih zrakoplovov je bil ta deseti, ki se je ponesrečil. Grof Zeppelin se je hotel ravno peljati

na slavnost v Lipsko, ko je zvedel o novi nesreči. — Pri Kolinu je eksplodiral zrakoplov, ko je hotel pristati, in je zgorel. Stotnik Heseler je mrtev in nadporočnik Freiberg hudo opečen. — Pri Strassburgu je zrakoplov zaplul na gozd in nadporočnik Schröder je padel na tla težko ranjen. — Pri Bambergu sta iz zrakoplova priletela nadporočnik Koch in njegov spremljevalec Mante, ter ostala mrtva. — Pri Kalugi na Ruskem sta padla iz zrakoplova častnik Kleččinski in njegov mehanik, ter ostala mrtva. — Drugače se je pa izkazal zrakoplovec Pegoud na Dunaju. Pred 30.000 gledalci je uganjal po zraku svoje umetnosti. Letel je proti zemlji z glavo navzdol, preobračal zrakoplov, pa se zopet dvignil do 1000 m višine in delal lepe kroge. Gledalci so skoraj zgubili sapo od samega začudenja; med njimi je bilo več oseb iz dvornih krogov. Preden je Pegoud splul v zrak, so ga na sedež dobro privezali, da pri kopicanju v zraku ni mogel pasti iz zrakoplova. Po dovršeni predstavi mu je ljudstvo gromovito ploskalo.

Pet levov je ušlo iz cirkusa. V Lipskem je trčil tramvajski voz ob voz velikega cirkusa Barnuma. Cirkusov voz se je razbil. V vozu je bilo pet levov, ki so ušli po mestu. Dva leva sta zbežala v neki hotel ter letala po stopnicah in hodnikih. Ljudje so bili grozno prestrašeni, kar jih je bilo še po ulicah. Bilo je po noči. Policija je brž napravila lov na leve in še tisto noč vseh pet levov postrelila. Oddala je policija na leve 150 streliv. Vredni so bili levi nad 100.000 kron. En lev je bil že raztrgal nekemu kočijažu konja.

Bivši turški sultan Abdul Hamid je imel v svojem živalskem vrtu 8 levov, 6 tigrov, 4 hijene, 40 opic, 8 pižmarjev, 2 orang-utanga (opici), 608 jelenov, 60 severnih jelenov, 160 bivolov, 40 volkov, 4 kozoroge, 2 žirafi, 8 vider, 200 kač in 400 drugih divjih živali. Poleg tega je imel še cele čete domačih živali, kakor 400 krav, 40 bikov najboljših plemen, 40 volov, 3500 konjev, 18 zeber, 200 egiptovskih mul in 80 kamel. Posebno pa je ljubil mačke, katerih je imel v svojem vrtu okoli 1500, med temi 212 dragocene pasme, katere je poznal vse po imenu. Ker pa so se mačke in domači zajci hitro pomnoževali, je moral sultan večje število svojih ljubljencev podariti. Takega darila ni smel nihče odvrniti. Tudi ni smel nihče, ki je prejel kako žival od sultana, iste umoriti, ker je sultan včasih ukazal prinesiti kakega mladiča, da se je prepričal, če dotični, katerega je obdaril, v resnici izpolnjuje njegovo zapoved. Najrajši je imel pse in ptice. Od teh ni daroval nobenega. Imel je 200 plemenjakov (rdečih gosi), 50 gosi, 50 labodov, 30 pelikanov in 600 kokoši najrazličnejših pasem. Poleg teh je imel tudi 100 fazanov, 10 pavov, 60 golobov-pismoš, 200 papagajev in 150 kanarčkov. Papagaji so bili vsi izvežbani in so znali peti in zvižgati. Baje so znali peti najlepše komade iz opere (gledaliških predstav). Te podatke je podal bivši sultanov živinozdravnik dr. Schäfer, kateri je priobčil neki ameriški časopis.

NOVEJŠE VESTI.

Konopišt, 23. okt. Nemški cesar Viljem je prišel obiskat prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

Iz državnega zbora. Obravnaval se je zakon, s katerim se naloži davek na avtomobile. Ta zakon bo prav umesten. V drugem branju je bil zakon sprejet. Rusini delajo obstrukcijo. Slovenski poslanci so storili korake zaradi justičnih razmer na Koroškem in Štajerskem. Poslanec dr. Korošec je imel o tem daljši razgovor z justičnim ministrom dr. Hochenburgerjem.

Shodi rdečkarjev pri Peterčku v Kranju. Pri Peterčku so doslej imeli shode gosposki liberalci. Gospa Mayr bo pa jutri zvečer in v nedeljo popoldne dala svoje gostilniške prostore na razpolago Etbinu Kristanu za dva shoda. Najbrže misli, da sta „Narodna Čitalnica“ in protinarodna rdeča banda eno in isto.

Današnja »Zarja« piše, da sta gg. dr. Lampe in župnik Potokar kriva, če so delavke v Kozinovi tovarni v Tržiču slabo plačane. Budalost! Naš list je že v zadnji številki dosti jasno povedal mnenje krščansko-socijalne organizacije.

Zopet nesreča v rudniku. V rudniku pri Davsonu v Novi Mehiki je bila dne 22. t. m. eksplozija. Rudarjev je bilo v jami od 130 do 180. Spravili so dozdej na dan 23 živih rudarjev in 14 mrličev.

SLOVSTVO.

„Gorenjska knjižnica“ čvrsto napreduje. Izšli so zadnji čas 14., 15., 16. in 17. zvezek. 14. zvezek obsega tri lepe „Gorenjske novele“ katere je spisal dr. I. Pregelj, namreč: „Sirota“, „Roženkrat-rožmarin“ in „V mlinu“. — 15. zvezek ima obseg: „Vstajenje — smrt“, spisal I. M. „Mož in žena“, spisal Damijan. „Iz Tržiča na Vestfalsko“, spisal Viktor Čadež, ter „Lamberga in Pegam — kdo sta bila“, spisal Peter Bohinjec. — 16. zvezek obsega „Smešnice“ in 17. zvezek te le zanimive povestice: „Skopuhova smrt“, spisal Radivoj, „Kako se je Godrnjal zastonj“

Ljubljano vozil", spisal P. Bohinjec. „Kako je Žunov Jože začel čebelariti“, spisal P. Bohinjec, „Iz šole“, spisal V. Hybásek, „Novi most“, spisal P. Bohinjec in „Huda žena“, spisal I. M. — Vsak zvezek „Gorenjske knjižnice“ stane s poštnino vred 30 vin. Dobivajo se tudi še vsi prejšnji zvezki, razen prvega in drugega zvezka, ki sta pošla. Vsak zvezek je za-se celota. Dobe se zvezki tudi vezani. — Priporočamo pri tej priliki tudi Petra Bohinjca „Izbrane spise“, katere je izdalo „Tiskovno društvo v Kranju“. Izšla sta doslej dva zvezka. Prvi stane nevezan 1 K, drugi pa nevezan 60 vin. in vezan 1 K. Nobena knjižhica ne bodi brez krasnih Bohinjčevih spisov.

Zgodovina slovenskega naroda, 3. zvezek, spisal dr. Josip Gruden, izdala Družba sv. Mohorja. Ta zvezek obsega najvažnejši del slovenske zgodovine, popisuje namreč boje s Turki in ustanovitev ljubljanske škofije, torej dobo razvoja narodnega in verskega življenja naših prednikov. Knjigo bo tedaj ljudstvo z veseljem bralo. Res je, da je ta „Zgodovina“ nepopolna, ker še niso znani viri in izčrpani arhivi, da bi se moglo kaj temeljitega obelodaniti. A priznati moramo, da dr. Gruden čvrsto orje ledino, da s spretnostjo zbira in v lahkoumevnem jeziku podaje to, kar je dozdaj znanega, in da skuša pri razklanosti naroda po raznih deželah doseči vsaj nekoliko enotnosti v njegovi zgodovini. Par manjih hib naj mimogrede omenimo. Ko se naštevajo tabori (str. 365.) je izpuščen taber pri Podbrezjah. Ne verjamemo, da bi bila beseda taber ali tabor staronemškega izvora, kakor tudi ne, da bi bili Turki eno leto odpeljali v sužnost 500 duhovnov (str. 367.) Vrsta kranjskih deželnih glavarjev (str. 391) je zabeležena zelo nepopolno; sploh se pa na tem mestu preveč govori le o kranjskem plemstvu in kranjski deželni upravi in se zane-marjajo sosednje dežele. Ni resnica, da bi bil vicedom deželni uradnik in da je imel vicedom upravo deželnih financ (str. 392). Besedo „veče“ (sodišče) rabi pisatelj tudi v jednini, kar ni pravilno (str. 394). Največ gorenjskega železa niso obdelali kovači po mestih (str. 408), več ga je šlo čez morje. Bolj verjetno je, da pride beseda „Škarjenc“ od „Škrljavec“, kakor pa od „scarco“ (str. 420). Pri plavžih razločujejo med volkom in lupo (str. 425), dasiravno je prva beseda le pre-stava druge. Na strani 451. naj bi se gradova imenovala Jeterbenk in Turjak namesto Herten-berg in Auersperg. Med pomožnimi škofi, ki so v imenu oglejskih očakov obiskovali slovenske dežele, bi se (str. 460) lahko navedel tudi škof Seba-stijan. Nekatere stvari se ponavljajo, n. pr. o bogomilih in posekanem drevesu v Kobaridu. Krilni altar, ki je bil nekaj v kranjski župni cerkvi, se vidi zdaj v dunajskem muzeju. Slike v knjigi so čedne in primerne.

Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem. Spisal Ivan Steklasa. V Ljubljani 1913. Samozaložba. Natisnila Katol. tiskarna. — Vsak osupne, ko vzame prvič v roko to knjigo. Toliko drobno tiskanega gradiva in toliko krasnih slik pri opisovanju zgodovine ene same župnije! Kaj takega zmorejo komaj Nemci. A pri prebi-ranju knjige se navdušenost ohlaja. V knjigi je preveč in premalo. Preveč se trati prostor, ker bi zadostovala vsebina listin, pa se listine po dvakrat ali trikrat navajajo v raznih jezikih kar sredi teksta. Premalo so se pa pri tem velikem delu izrabili razni arhivi poleg kapiteljskega arhiva v Novem Mestu. Za ljudstvo je tedaj knjiga preučena, za izobražence pa prepovršna. Pisatelj večkrat zabrede tako daleč v zgodovino slovenskih dežel, da stežavo do Št. Ruperta nazaj pride. Iz raznih virov je prepisal po cele strani, tudi „Izvestja muz. društva“ je večkrat skrbno izrabljal (in pri tem navaja arhive po Furlanskem kakor da je sam po njih brskal), ušlo mu je v „Izvestjih“ marsikaj važnega izpred očij, n. pr. v 5. letniku sestavek o kranjskih cerkvenih dragocenostih, v katerem bi bil pisatelj lahko dobil podatke o cerkvah in obsegu župnije šentrupeške v letu 1526. Nekritično se prepisane bajke o Keltih in Ilirih na Kranjskem in o škofih v Emoni (sedanji Ljubljani) za časa Rimljanov. Dalje nima pisatelj pravega pojma o tem, kaj pomenijo besede potrocinij in Czekmaister, kaj so samostalni komi-sarji v cerkvenih zadevah, kaj kapiteljnu vtelesene župnije. O starih sodnijah na Kranjskem govori pisatelj nejasno in ne razločuje njihovega delo-kroga. Med župniki niso našteti Ivan Marec, Pavel Zertlich in Jurij Višnjanski, ki je živel 40 let pozneje, kakor vicedom istega imena. V podrob-nosti se pri tej kritiki ne moreme spuščati. Obža-lujemo le, da se pri velikih žrtvah, ki so bile združene z izdajo te knjige, ni dosegel popol-nejši uspeh, ni napravilo nekaj izglednega.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—40

Važnost naj se polaga na besedo „Scott“!

Zaupanje, ki si ga je pridobila Scottova ribje-oljnata emulzija tudi v zdravniškem svetu, je dalo in daje dannadan povod za podtikanje in hvaljenje drugih baje „ravno tako dobrih“ emulzij. Vi pa ravnate

v svojem lastnem interesu,

ako ostanete pri originalnem izdelku Scottove emulzije, kajti edino ta ribjeoljnata emulzija je na Scottov način prirejena in uživa že skoro štiri desetletja svetovno slavo. — Zato zahtevajte in kupujte le Scottovo emulzijo!

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom iekarne za poskušnjo.

PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev
J. Rozman, Kranj.

- I. Denarni promet: Izposlovanje po sojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—11

Vabila za občinske posredovalne urade se dobe v tiskarni „Tiskov. društva“ v Kranju.

Naznanilo.

Mihael Osterman
mesar v Kranju hiš. šte. 103,
po domače „Pri Nacku“ naj-
uljudneje naznanjam slavnemu
občinstvu, da sem 157 2—1

Oltopil mesarijo.

Potrudil si bom cenjenim odjemalcem kar najbolje postreči ter se najuljudneje priporočam. Imel bodem vedno vsakovrstno meso.

Zahvala.

Rodbina Orehek
se najtopleje zahvaljuje vsem onim, ki so blagovoljno spremili njeno drago pokojnico k zadnjemu počitku.

V KRANJU, dne 20. oktobra 1913.

156 1

Naznanilo.

Šenčurska MLEKARNA

odpre 25. oktobra 1913 svojo podružnico v Kranju, Kokriško predmestje št. 10 „pri Šipicu“.

Vsak dan od 25. oktobra dalje se bo dobivala vsaka množina svežega, pasteuriziranega mleka (liter po 18 vln.) kakor tudi vsake vrste mlečnih izdelkov. Posneto mleko 6 vinarjev liter. Prosi se, da se potrebno naroča vedno 1 dan preje.

Ideal gospodinje je Singer šivalni stroj,

ki se dobi v vseh naših prodajalnah, katere so označene z poleg stoječim «S» izveskom ali pa po naših potnikih.

Singer Co., delniška družba šivalnih strojev

Kranj, Glavni trg št. 119. 75 18—12